

Mål P1816-18

**Gällande detaljplan för hotell vid Kanaludden, del av Ön 2:52 m.fl.,
Härnösands kommun.**

**Fastighetsägarnas redovisning vid sammanträde med Mark- och miljööverdomstolen i
Härnösand den 10 juni 2019.**

Ombud: Lars-Erik Eriksson

Notering

I sammanställningen har vissa förkortningar använts:

MMD = Mark- och miljödomstolen

MÖD = Mark- och miljööverdomstolen

RAÄ = Riksantikvarieämbetet

PBL = Plan- och Bygglagen

Del 1

Föredragning av Lars-Erik Eriksson

- Kartor
- Historisk återblick
- Riksintresset
- Foton
- PBL 2 och 3 kap
- PBL 4:39
- Vem besitter sakkunskap?

Härnösand – en stad uppbyggd kring vattnet

4

6951075

655955

Härnösand

Simhallen

Farled för båttrafik

Södra

E 646483

N 6938067 1:48 275

Koordinatsystem SWEREF 99 TM

Härnösand - en historisk återblick

Härnösand och havet

Havet har gått som en röd tråd genom hela Härnösands historia.

Redan under medeltiden utvecklades området där Härnösand nu ligger till en betydande marknadsplats och hamn. Handeln hade utvecklats som en viktig näring på grund av sitt strategiska läge vid Ångermanälvens mynning och vid havet. Fisket var en av huvudnäringarna.

1461

Första gången handelsplatsen Härnösand med säkerhet omnämns är i ett brev från Kristian I, där han förbjuder marknaden på Hernö sand eftersom den anses vara till men för Stockholms stad.

1560

Gustav Vasa inser att marknadshandeln på Hernön inte går att stoppa och vill därför i stället bygga en köpstad på Hernön. Idén förkastas.

1583

Vasas son Johan III befäller att en stad ska grundläggas men landsköpmännen (bönder och hantverkare) hade ingen större lust att ändra på sin lönsamma tillvaro.

1584

Kung Johan III hotar fogden Hans Andersson med deportering till krigshärjade svenska kolonier i Livland om de inte hörSAMMAR hans befallning och börjar bygga en stad.

1585

Efter hårda påtryckningar börjar staden byggas på nuvarande Östanbäcken.

Härnösand därefter

Transporterna skedde i början per båt och staden växte från stranden och upp mot Hernöns sluttningar. Längs med stranden låg sjöbodarna och båthusen tätt. De smala gatorna följde den buktande strandlinjen.

Tre stora bränder i början av 1700-talet ödelade stora delar av Härnösands trähusbebyggelse. Den senaste var 1721 vid rysshärjningarna. De äldsta trähusen finns inom Östanbäcken från början av 1730-talet.

Att staden låg på en ö – närmast unikt i Sverige – utgjorde inget hinder, havet var den naturliga kommunikationsleden.

Under sågverksperioden 1850-1950 sexfaldigas Härnösands befolkning och under slutet av 1800-talet genomfördes en rutnätsplan och gatorna rätades ut och breddades. Hela stadsdelar av låg träbebyggelse revs under perioden och ersattes av då moderna stenhus. Härnösand var under denna period en rik stad och det skulle märkas genom många framträdande nyklassicistiska karaktärsbyggnader.

Men inom Östanbäcken bevarades den gamla trästaden med gatustruktur från 1500-talet och byggnader från 1700- och 1800-talen.

Utdrag ur "Studier i Härnösands bebyggelsehistoria 1585-1800 talets mitt" av Rolf Näslund

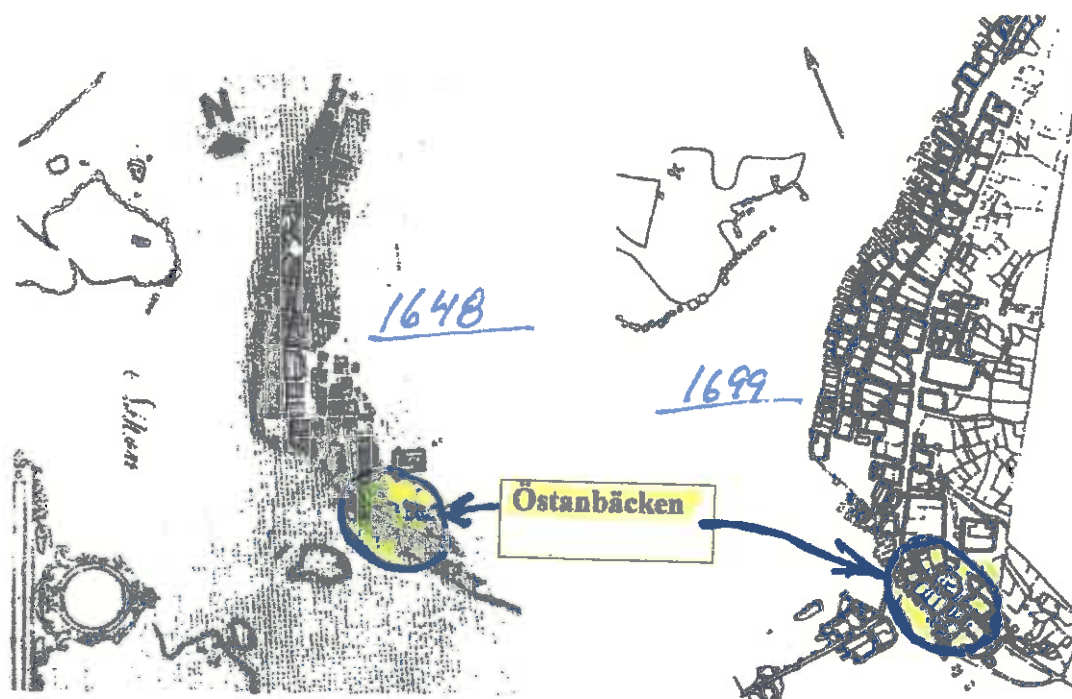
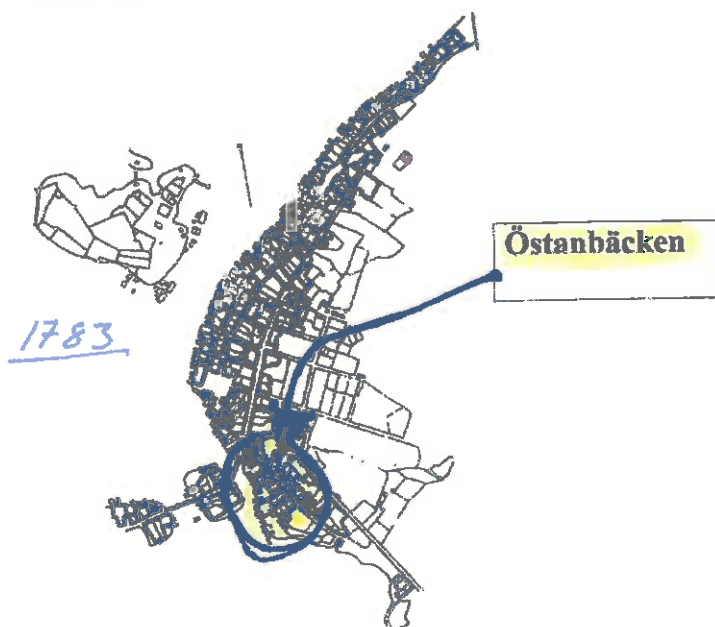

Fig 24. Stadskarta. Troligen upprättad av Nik Tassin d.ä. år 1648. Krigsarkivet, Stockholm

Fig 32. Gårdstomter 1699. (hålla: 1699 års tomtharta)

8

Förändring av Strandlinjen till havet 1640-1985

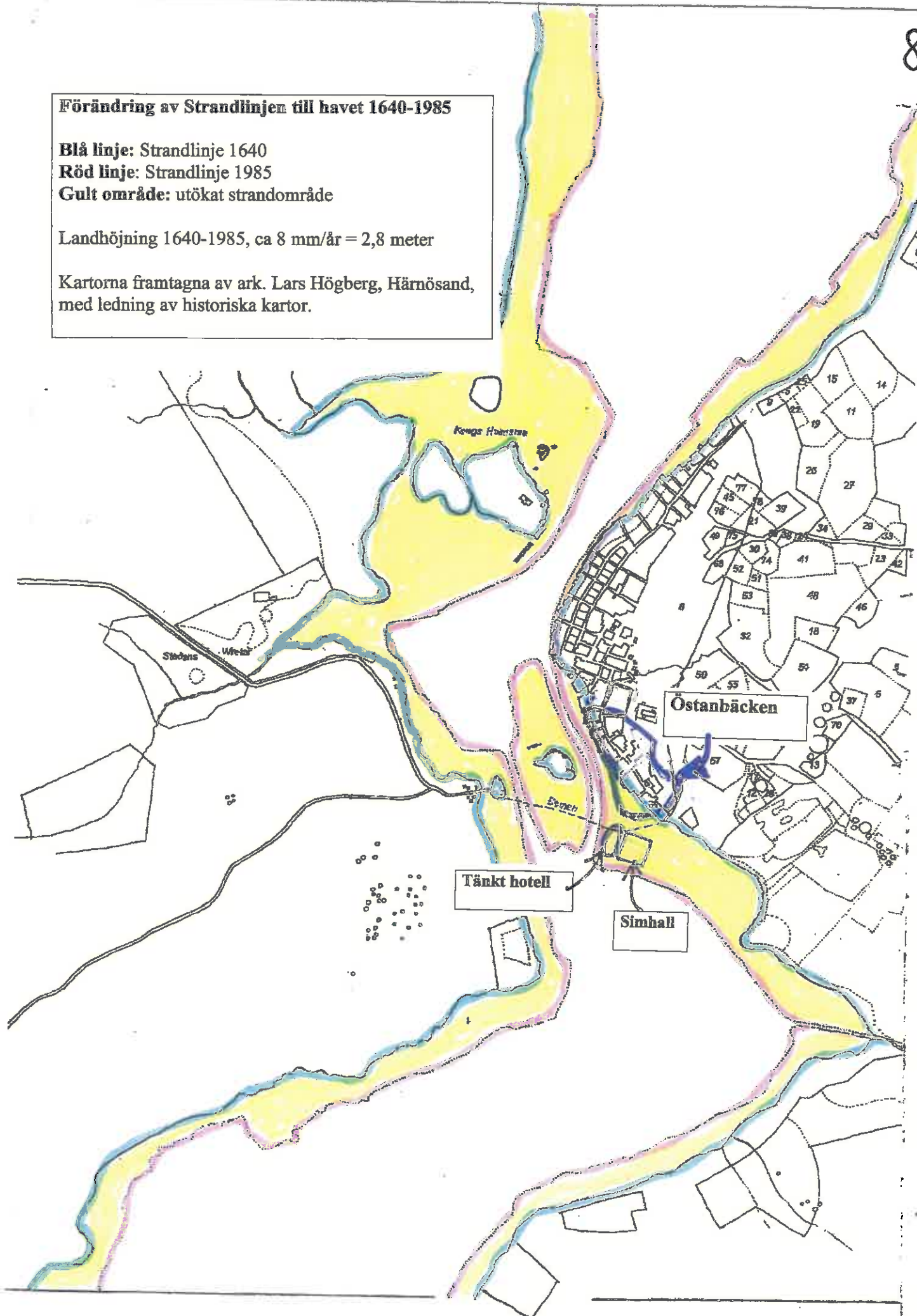
Blå linje: Strandlinje 1640

Röd linje: Strandlinje 1985

Gult område: utökat strandområde

Landhöjning 1640-1985, ca 8 mm/år = 2,8 meter

Kartorna framtagna av ark. Lars Högberg, Härnösand,
med ledning av historiska kartor.

1640

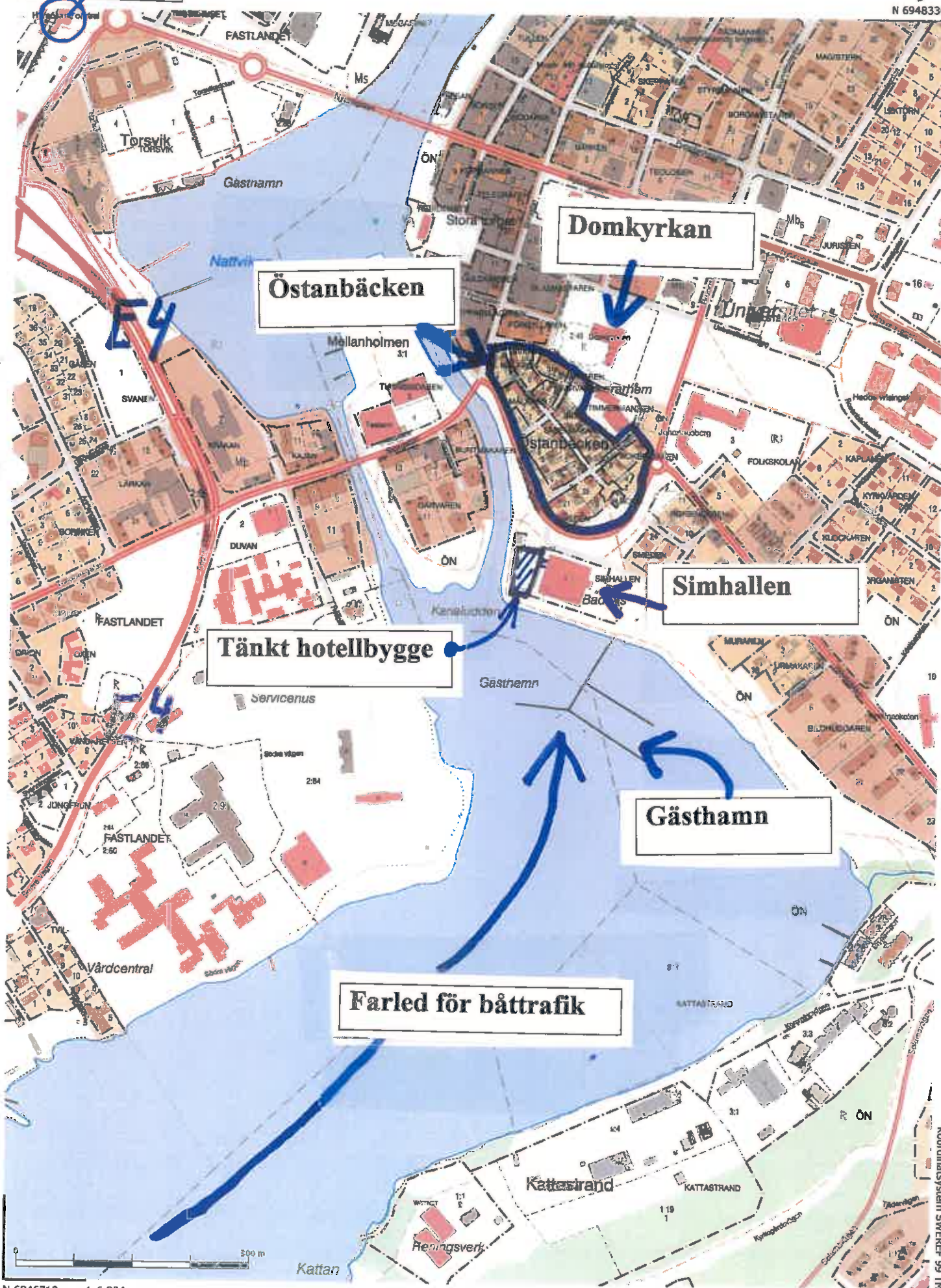
Resecentrum

Översiktskarta över konfliktsituationen

9

N 6948336

E 651269

E 650085

N 6946710 1:6 034

Fastighetsgränser i kartan är översiktliga och saknar rättsverkan, jämför beslut i lantmäterihandlingar och fastighetsrättslig karta/kartor. © Lantmäteriet

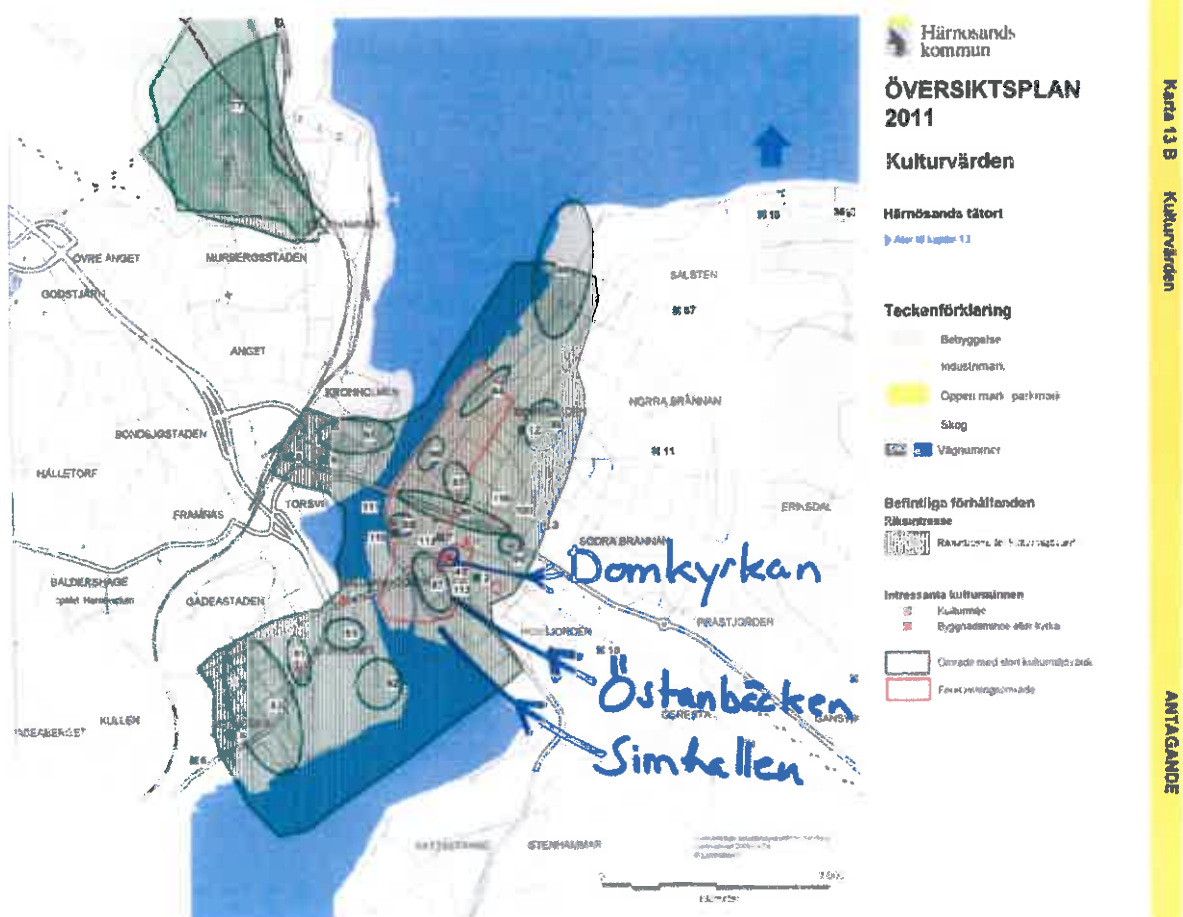
Koordinatsystem SWEREF 99 TM

Riksintresse för kulturmiljövården - Härnösand Y21

Grönstreckat = Riksintresse för kulturmiljövården

Inringat grönt = Område med stort kulturmiljövärde

(Ur Härnösands kommunöversikt)

Riksintresset Härnösand Y21 – området kring Kanaludden

**Riksintresset Härnösand Y21, del av centrala Härnösand.
Värdebeskrivning beslutad av RAÄ 1996:**

Motiv

Stifts- och residensstad med mångsidiga förvaltningsfunktioner, framträdande nyklassicistiska karaktärsbyggnader och en bebyggelse som visar den äldsta strandbundna planstrukturen och gradvis utveckling mot en allt större regelbundenhet.

Uttryck för riksintresset

Området Östanbäcken med bevarad oregelbunden planstruktur från 1500-talet och träbebyggelse från tidigt 1800-tal.....

Domkyrkan från 1856.....

Hamnmiljöer.

Fördjupade beskrivningar av Riksintresset av länsstyrelsen 2013 (Rapport 2013:15)

De av länsstyrelsen fördjupade beskrivningarna har gjorts på uppdrag av RAÄ.

Fördjupade beskrivningar som berör Östanbäcken:

"I Östanbäcken löper huvudgatan parallellt med den ursprungliga strandlinjen, de äldre smala gränderna mellan husen är fortfarande avläsbara, stadsdelen visar hur en låg träbebyggelse har vuxit fram anpassad efter terrängen".

"Bebyggelsen följer den branta topografin och klättrar på sluttningarna. En stark koppling till vattnet har följt stadens utveckling genom historien, vilket är tydligt i utblickarna mot vattnet från gatorna i stora delar av riksintresset. Tydligast är det i Östanbäcken...."

Fördjupade beskrivningar som berör Domkyrkan och simhallen:

"Domkyrkans upphöjda läge i staden dominerar stadssiluetten".

"Karakteristiskt för riksintresset i Härnösand är de många byggnader som man förknippar med Härnösands mångsidiga roll som förvaltningsstad. Flertalet utgör solitärer omgivna av grönska. Utformning och placering av byggnader i modern tid som simhallen...följer samma stadsplanemönster".

Kommunen har ifrågasatt de fördjupade beskrivningarna

Kommunen hävdar att länsstyrelsen inte haft mandat att utföra föreslagna förtydliganden utan att dessa ska utgöra nya riksintresseanspråk som inte fastställts av RAÄ.

Den fördjupade beskrivningen av riksintresset Härnösand [Y21], som länsstyrelsen arbetade fram 2013, är ett efterfrågat tydliggörande av RAÄ:s värdetext och utfördes i nära samråd med kommunen och med medel från RAÄ.

Vi konstaterar att länsstyrelsen endast fullgjort sin skyldighet med de fördjupade beskrivningarna.

Östanbäcken – unikt i Sverige och internationellt

Unikt för Sverige

Östanbäcken är en för Sverige unikt bevarad träbebyggelse från 1700- och 1800-talen. Det finns inte så många områden bevarade av den storleken i Sverige.

Unikt internationellt

Svenska Byggnadsvårdsföreningen: "Östanbäcken är ett väl bevarat exempel på den i ett internationellt perspektiv unika nordiska trästaden (se inlägga 2019-02-04).

Svenska Byggnadsvårdsföreningen: "Östanbäcken ingår, på grund av stadens väl bevarade karaktär, i inventeringen Trästäder i Norden, ett forskningsprojekt som genomfördes av ICIMOS, en grupp inom UNESCO, under ledning av de nordiska riksantikvarierna (se inlägga 2019-02-04).

En hel stadsdel

Östanbäcken omfattar en hel stadsdel med ett 50-tal bostadshus, endast ca 50 meter från det tänkta hotellet.

Uppgrundningar

Från det att Härnösand grundades 1585 till idag 2019 har landhöjningen uppgått till ca 3,5 meter (ca 8 mm/år), se bifogade kartor.

Kommunen skriver i sin besvärsskrivelse daterad 24 februari 2018 i punkten 28 med anledning av jämförelsen med rättsfallet Thor i Umeå:

...”För det hotell som avses i den i målet aktuella detaljplanen är det annorlunda. Hotellet placeras inte mitt i en miljö bestående av värdekärnor för riksintresset. Hotellet placeras istället på mark som låg under vatten vid stadens tillkomst och som ingår i vad som kan betraktas som en ny årsring i Härnösands utveckling, med modern bebyggelse (bl.a. simhallen), och som genom bl.a. trafikleden Brunnshusgatan är väl avgränsad från den närmast liggande värdekärnan (Östanbäcken). Det är således inte fråga om uppförande av en byggnad i ett mindre område som tydligt visar den gamla stadens karaktärsdrag, vilket var fallet i detaljplanen för kvarteret Thor”.

Kommentar

Östanbäcken utgör det enda större sammanhållna kvarvarande området i Härnösand av en 1700- och 1800-talsmiljö som kan visa var fiskare och handelsmän levde och där havet var en förutsättning för deras överlevnad. Dessa miljöer har över tid alltid fått förhålla sig till landhöjningen.

Uppgrundningar skapar ingen frizon inom vilka man kan uppföra ny bebyggelse utan att ta hänsyn till hur dessa påverkar höga omkringliggande kulturvärden.

Som tydligt framgår av länsstyrelsens fördjupade beskrivningar av Riksintresset för Härnösand Y21 från 2013 betonas den ”starka kopplingen till vattnet” och att man har ”utblick mot vattnet”. Det föreslagna hotellet kommer i princip helt att blockera Östanbäckens nuvarande kontakt med havet.

Vad det gäller Brunnshusgatans sträckning utmed Östra Kanalen mot Mellanholmen framgår av äldre kartor att det alltid gått en körväg längs med sjöbodarna vid vattnet.

Vy över Östanbäcken och Domkyrkan i slutet av 1800-talet.

Vy över Östanbäcken och Domkyrkan samt Harnösands Segelsällskaps klubbhus. Foto från 1920-talet.

Foton - Kanaludden, Domkyrkan och Simhallen

Hotellet kommer att blockera siktlinjer mot Domkyrkan och Östanbäcken

Södra Sundet utgör farled för båttrafik. Infart för turister söderifrån.

Kanaludden är viktig för det rörliga friluftslivet och har en populär gästhamn som nyttjas av såväl Härnösandsbor som turister.

Simhallen utgör, enligt länsstyrelsens fördjupade beskrivning, en solitär karaktärsbyggnad omgiven av grönska inom område för Riksintresset Härnösand Y 21.

Domkyrkan är ett uttryck och en karaktärsbyggnad för Riksintresset Härnösand Y 21.

Hotelltomten

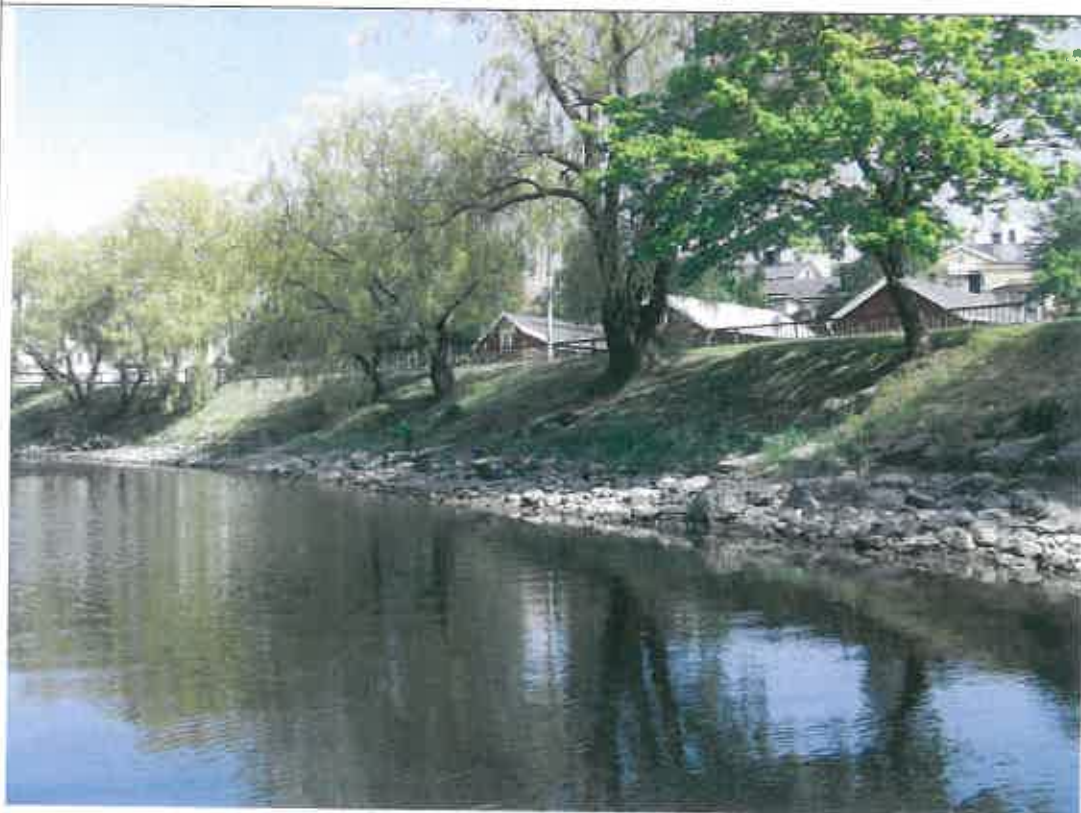
Kanaludden – den plats som hotellet är tänkt att byggas på och som idag är utlagd som Parkmark i detaljplan från 2010. Populär träffpunkt under sommartid och strövområde året runt.

Vinterbild från Kanaludden över Östanbäcken och Domkyrkan.

Med hotellbygget försvinner vyn över Domkyrkan från Gådeåparken

Östra Kanalen mellan Östanbäcken och Mellanholmen

Foton från Östanbäcken

Vi tittar in i Östanbäckens gränder och får uppleva en miljö av 1700- och 1800-talsbebyggelse

Vy från Telegrafgränd upp mot Domkyrkan.

Vy utmed Östanbäcksgatan

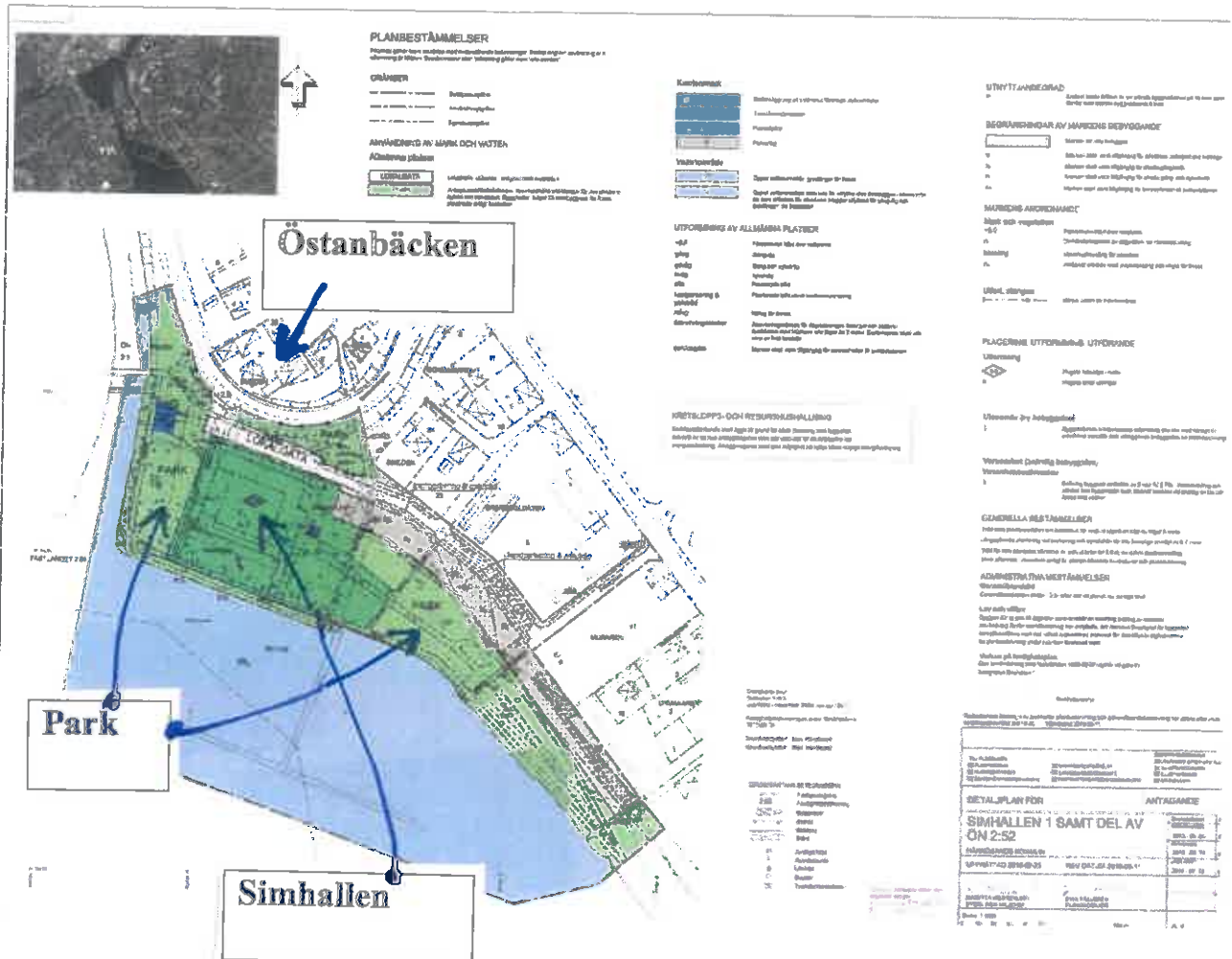

Vy utmed Telegrafgränd, bebyggelsen klättrar upp mot Domkyrkan.

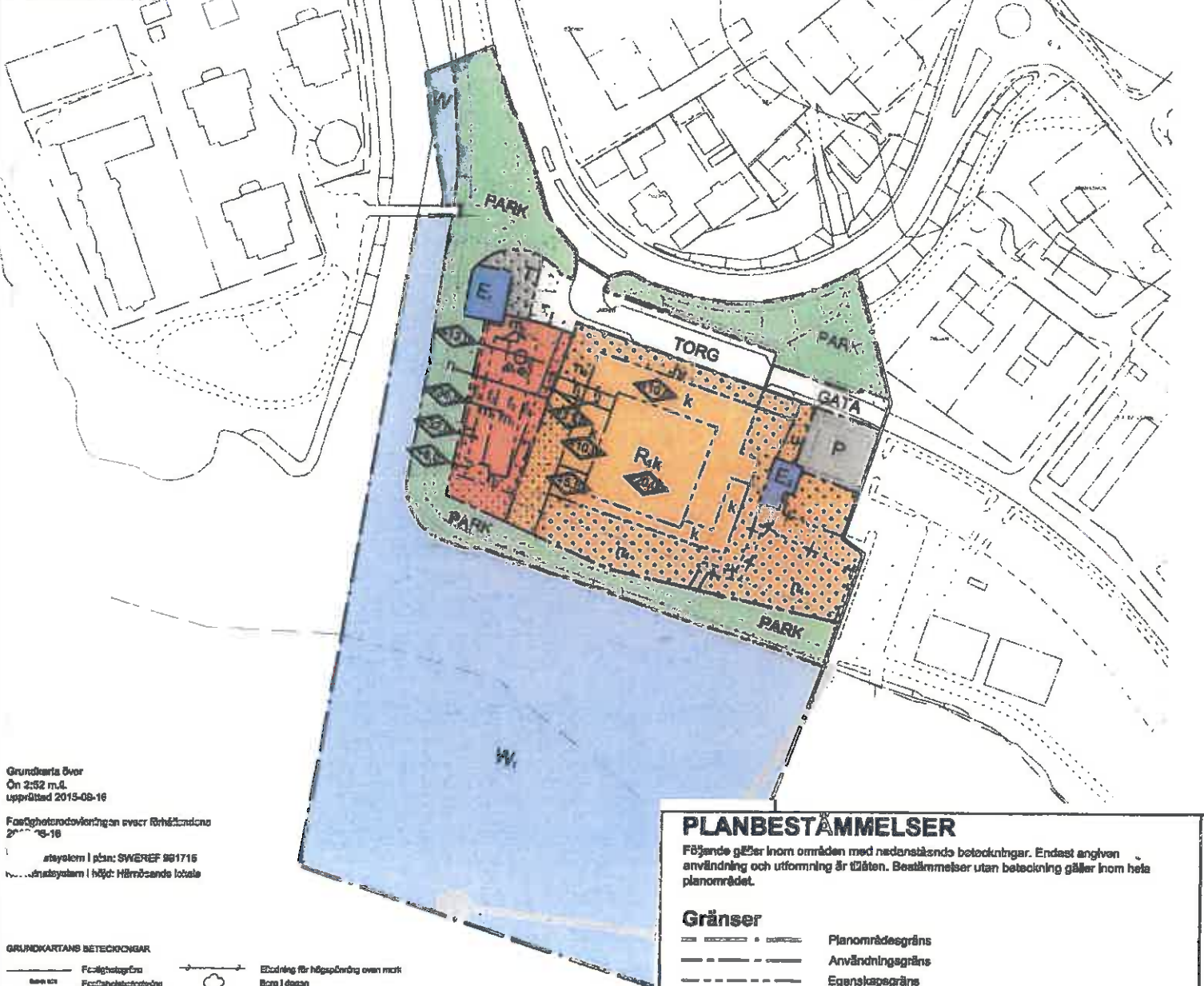

Vy från hustak vid Brunnshusgatan

Gällande detaljplan över Kanaludden

PLANKARTA

Grundkarta över
Ön 2:52 m.å.
upprättad 2015-08-16

Fotografier och/eller andra bilder som
2015-08-16

avseende i plan: SWEREF 961715
Kanaluddens detaljplan i höjd: Hämmande lokal

GRUNDKARTANS BETECKNINGAR

	Färdsträcka		Eldning för högsprång över mark
	Färdsträcka med bottenlinje		Berg i dagen
	Byggnader		Benmärk
	Gata		Slag
	Använt höjd		Använt område
	Runtstapad		Staket

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten. Bestämmelser utan beteckning gäller inom hela planområdet.

Gränser

	Planområdesgräns
	Användningsgräns
	Egenskapsgräns
	Administrativ- och egenskapsgräns

Användning av allmän platsmark med kommunalt huvudmannaskap (PBL 4 kap 5 § punkt 2)

	Gata
	Anlagd park - kan innehålla anordningar för den allmänna nyttan och frivard.
	Torg för gång, cykel och angöringstrafik. Området ska utformas med hänsyn till oskyddade trafikanter säkerhet.

Användning av kvartersmark (PBL 4 kap 5 § punkt 3)

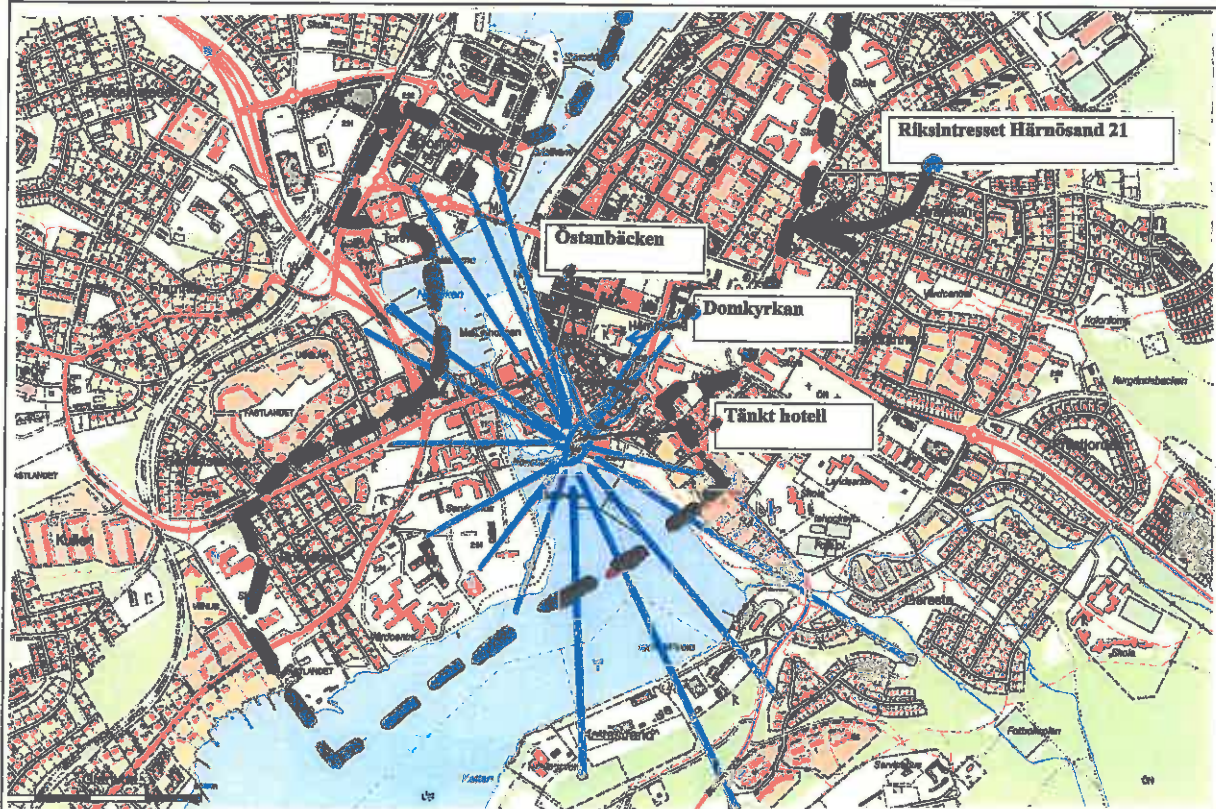
	Pumpstation
	Elnätstation
	Hotell och konferens
	Parkering
	Badanläggning med därmed förenliga verksamheter
	Angöring och varumottagning

Hotell Kanaludden – Gestaltungsprogram 2016-04-18

Streckat område visar hur läsbarhet/siktlinjer för Riksintresset Härnösand minskat med gestaltungsförslaget 2016-04-18. Notera att här finns inte längre någon siktlinje mellan hotellkropp och simhall då hotellet sträcker sig hela vägen mot simhall.

Siktlinjer mot hotellet inom centrala Härnösand

Siktlinjer där hotellet kommer att dominera över omkringliggande bebyggelse

Centrala Härnösand inom riksintresseområdet Härnösand 21 har en sammanhållen byggnadshöjd där bara vissa centrala byggnader som Domkyrkan dominerar höjdmässigt.

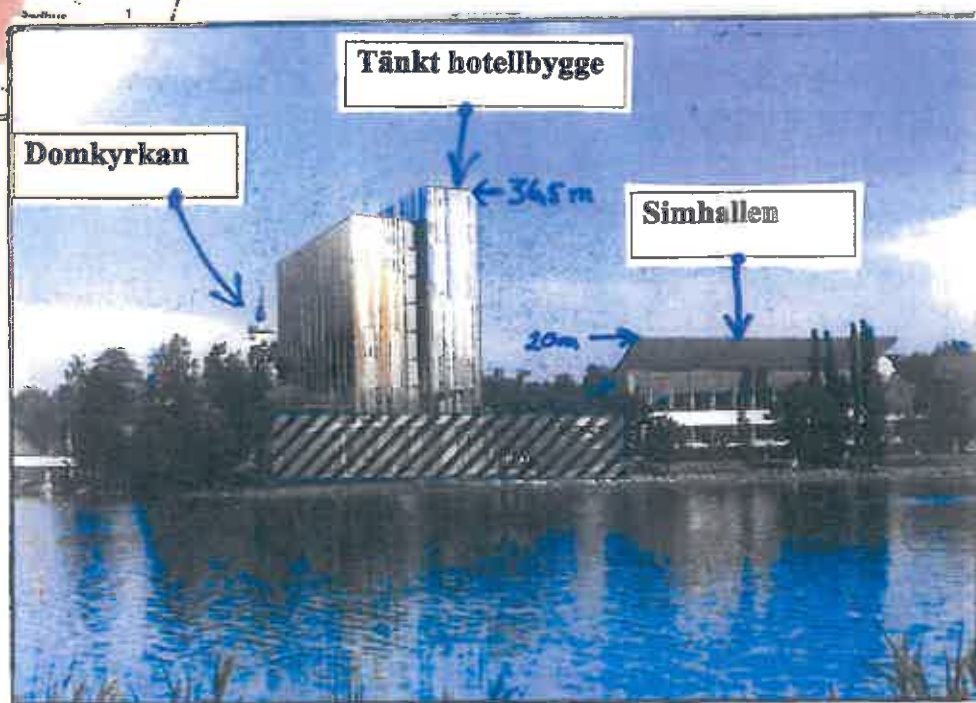

Vyer Östanbäcken

Hotellet utgör en brutal kontrast till den skyddade kulturmiljön inom Östanbäcken och mot Domkyrkan.

Vyn längs med Brunnshusgatan domineras i båda riktningarna av en främmande byggnadskoloss i form av ett höghushotell.

Översiktsplanen

I Översiktsplanen, som är antagen 30 maj 2011 framgår att

- hänsyn ska tas till stads- och landskapsbild samt historiska avtryck vid placering och utformning av bebyggelse
- bebyggelse och grönska är av stor betydelse för stadskaraktären.
- byggelsekaraktären bör bibehållas vid beslut om ny markanvändning.

Planförslaget uppfyller inte översiktsplanens riktlinjer, något som tydligt framgår av det gestaltungsprogram som redovisas i planförslaget.

Enligt programmet planeras för en nio våningar hög hotellbyggnad.

Byggnaden kommer genom sin höjd, volym och gestaltning i övrigt att reducera kringliggande bebyggelse och helt ändra karaktären på denna del av Härnösand. Hotellbyggnaden kommer att dominera över domkyrkan och simhallen, som idag utgör viktiga karaktärsbyggnader och landmärken i staden.

PBL 2 och 3 kap – allmänna och enskilda intressen

Den föreslagna detaljplanen för hotellbygget strider mot PBLs skydd för allmänna och enskilda intressen enligt 2 och 3 kap PBL

- **Parkmark.** Kanaludden är avsatt som parkmark i 2010-års detaljplan
- **Känslig miljö.** I kommunens kulturmiljöanalys av AIX Arkitekter har Kanaludden angetts som ”känslig” (sid 46)

AIX skriver ”Kanaludden och Mellanholmens sydspets utgör tillsammans ett intimt grönrums på ömse sidor om kanalen. Detta stråk är av stort värde för staden ur både visuellt och funktionellt perspektiv. Den sammanhållna karaktären synliggör stadens historiska inlopp”

- **Trafik.** Lokaliseringen olämplig ur trafiksynpunkt. Brunnshusgatan är redan idag hårt trafikerad (ca 9 000 fordon/dygn) och infarten till det planerade hotellet från Brunnshusgatan ligger i en stark kurva. Ökad trafikrisk.

Den trånga angöringen till hotellet för personbilar, taxi, turistbussar, varutransporter, servicefordon, sopbilar m.m. kommer i direkt konflikt med simhallens entré, där det vistas många barn

- **Parkering.**

Hotellet föreslås inrymma ca 120 rum samt lokaler för restaurang och konferens för 400 personer. Befintliga p-platser öster om simhallen är redan fyllda kvällstid.

Kommunen har inte redovisat en tillfredsställande lösning.

- **Geoteknik**

Planområdet har siltig lera på morän. Den siltiga leran är kompressibel och känslig för belastningar.

Vi anser att kommunen inte redovisat hur man kan lösa de stora grundläggningsproblem som finns inom området och hur man även kan säkerställa att risk för sättningsskador undanröjs på den tätt intilliggande simhallen.

Detaljplan får inte ändras under genomförandetiden PBL 4:39

Genomförandetid

Genomförandetiden för gällande detaljplan för simhallen och Kanaludden löper till 2020-07-13.

PBL 4:39

"En detaljplan får inte ändras eller upphävas före genomförandetidens utgång, om någon fastighetsägare som berörs motsätter sig det.

Första stycket gäller inte om ändringen eller upphävandet behövs på grund av nya förhållanden av stor allmän vikt som inte har kunnat förutses vid planläggningen".

Om fastighetsägare som berörs motsätter sig planändring

Regeringsrättens dom 1996-02-05, mål nr 3204-1994 angående ändring av detaljplan under genomförandetiden i fråga om detaljplan för Anrås 28:1, Stenungsunds kommun.

Utdrag ur domskälen:

"Rätt att under genomförandetiden förhindra en planändring bör i första hand tillkomma de av regeringen avsedda fastighetsägare som genom planändringen får sina möjligheter att genomföra planen ändrade såvitt gäller den egna fastigheten. Även fastighetsägare utanför denna krets kan emellertid ha ett befogat intresse av att motsätta sig att de i planen givna förutsättningarna för fastighetsinnehavet rubbas i något väsentligt hänseende under genomförandetiden. I vissa fall bör detta intresse kunna beaktas genom att också sådana fastighetsägare räknas som berörda enligt 5 kap. 11 § första stycket PBL.

I det nyss nämnda rättsfallet från 1995 var det fråga om en planändring som indirekt kunde påverka förutsättningarna för att driva kommersiell verksamhet på en fastighet utanför området för den nya planen. Ett annat fall där en fastighetsägare bör kunna anses berörd av en planändring trots att denna inte direkt påverkar plangenomförandet på den egna fastigheten är att ändringen möjliggör sådana väsentliga förändringar i grannskapet att fastighetens marknadsvärde minskar (jfr det i RÅ 1990 ref. 42 åberopade uttalandet av Bostadsutskottet i BoU 1986/87:1 s. 44)".

Värdeminskning och olägenheter

Fastighetsförteckning för detaljplan på Kanaludden

De överklagandes fastigheter har tagits upp som berörda i detaljplanehandlingarnas fastighetsförteckning.

Samrådsyttrande

De överklagande har i samrådsprocessen yttrat sig och motsatt sig detaljplanen för hotellet.

Värdeminskning och olägenheter av ny detaljplan

Enligt en till MMD inlämnad värdering minskar berörda fastigheters marknadsvärde (MV) med mellan 10-15 % av MV eller mellan 300 000-375 000 kr genom att

- föreslagen hotellbyggnad bedöms, genom sin höjd, volym och individuella gestaltning, reducera kringliggande bebyggelse inom Östanbäcken och till stor del ändra karaktären på denna del av Härnösand.
- det tänkta hotellet kommer att skugga Sadelmakaren 4, 6 och 7 samt Garvaren 11 stora delar av vinterhalvåret
- trafiksituationen utmed Brunnshusgatan redan idag tidvis är ansträngd och kommer att förvärras
- den i nu gällande detaljplan utlagda parkmarken kommer att privatiseras.

Östanbäcken ligger 1,5-2,5 miljoner högre i MV

Genomsnittspriset för ett småhus i Härnösand är enligt Svensk Mäklarstatistik 1,2 miljoner kr. I Östanbäcken ligger försäljningspriset normalt mellan 2,5-3,2 miljoner kr, alltså uppåt 2,0 miljoner kr högre. Varför det? Orsaken är självklart den genuina kulturmiljö som man får med på köpet.

Bedömning – är de överklagande berörda

Bedömning

Berörda fastighetsägare skall räknas som berörda i den mening som avses i 4 kap 39 § PBL.

Berörda överklagande har därmed vetorätt mot planändringen om inte ändringen eller upphävandet behövs på grund av nya förhållanden av stor allmän vikt som inte har kunnat förutses vid planläggningen.

Nya förhållanden av stor allmän vikt?

Kommunen har redan prövat hotellfrågan

I planprocessen över nu gällande detaljplan för Kanaludden från 2010 prövades om planen skulle medge hotellbyggnad. Samhällsnämnden röstade nej och hotellet togs bort och marken lades ut som parkmark (sakägarnas besvärslaga daterad 2016-12-15, bilaga 6). Anledningen var att Kanaludden ansågs vara en olämplig lokalisering av ett hotell.

Behövs ett hotell?

Härnösands största hotell, First Hotel, med ca 100 rum, har de senaste åren uppnått en belägningsgrad om 35-40 % (ägarens egna uppgifter).

Allmänt intresse eller privat exploateringsintresse?

Kommunen må ha en stark vilja att det byggs hotell på Kanaludden men det är ett privat exploateringsintresse som står bakom hotellbygget, Attini Hotell AB.

Kommunen har tecknat ett tjänstekoncessionsavtal med Attini Hotell AB för drift av Simhallen. Avtalet är överklagat och ligger i Kammarrätten. Avtalet träder i kraft när Attini Hotell AB erhållit bygglov och hotellbygget är påbörjat. Undertecknad har gjort en utredning som visar att Attini Hotell AB upparbetar en vinst på 50 miljoner kr under avtalsperioden, 20 år, utan att göra någon förändring alls, (se inlägga 2019-06-28 bilaga 9).

Alternativ finns

Det finns många bra alternativa lokaliseringar för ett hotell i Härnösand. Det finns till och med gällande detaljplaner inom stadsdelen Torsvik med centralt belägna byggrätter för hotell nära resecentrum, vatten, bryggor och båtar (likartad yttre miljö som på Kanaludden), se inlägga 2019-06-28 bilaga 5:

- Torsvik 1, byggrätt för hotell (lågprishotell), Härnösands kommun äger marken. Nyttjas idag som parkeringsplats (invid Spiran), endast ett stenkast från resecentrum.
- Torsvik 6, byggrätt för centrumändamål, vilket innefattar hotell, privat ägare. Nyttjas idag som parkeringsplats endast ca 200 meter från Resecentr.

Alternativa lägen

Planprocessen

Många tunga remissinstanser framförde under remissomgången för detaljprogrammet 2013 att kommunen borde titta på alternativa lokaliseringar:

- Länsstyrelsen: ex. borde kommunen titta närmare på läget vid resecentralen
- Länsmuseum: hänvisar till alt. lokaliseringar inom Torsvik
- Trafikverket: för hållbart samhällsbyggande är ett läge närmare resecentralen att föredra
- Föreningen Vårda Härnösand: kommunen bör titta på alternativa platser

Då den tilltänkte exploatören, Hotell Attini AB, under hela processen ställt kravet att Kanaludden är det enda läge som kan accepteras har kommunen hörsammat exploateringsintresset och inte kravet på att skydda riksintressant kulturmiljö.

Bedömning

Det kan inte anses vara nya förhållanden av "*allmän stor vikt som inte har kunnat förutses vid planläggningen*" att en privat exploatör anmäler sitt intresse och därigenom ska tillåtas bygga ett hotell i ett känsligt parkområde som är av riksintresse för sin kulturmiljö.

Slutsats

De närboende har vetorätt då de ska anses som berörda.

Ändring av detaljplanen är inte tillåten under genomförandetiden.

Vilka besitter erforderlig sakkunskap för att bedöma om påtaglig skada uppstår eller ej?

Länsstyrelsen yttrade sig över detaljplanen för hotell på Kanaludden 2016-05-17. Länsstyrelsen ansåg att påtaglig skada ej uppstår på riksintresset till följd av planen.

Följande personer var med när länsstyrelsen tog beslutet:

- Länsrådet Sten-Olov Altin (socionom)
- Antikvarie John Molin, Samhällsbyggnadsenheten, sakkunnig kulturmiljö
- Antikvarie Mikael Thörne, Samhällsbyggnadsenheten, sakkunnig kulturmiljö
- Planhandläggaren Åsa Björn, samhällsbyggnadsenheten (planarkitekt)
- Miljöhandläggare Angelica Hägglund, miljöskydds-enheten (naturgeograf)
- Miljöhandläggare Ann-Sofie Lindberg, miljöskydds-enheten (geovetenskap)
- Miljöhandläggare Frida Uebel, miljöskydds-enheten (miljöinspektör)
- Miljöhandläggare Mattias Entall, miljöskydds-enheten (lärare kemi o biologi)
- Miljöhandläggare Per Lissjos, enheten för miljöutredningar och fiske (biolog)
- Planhandläggare Thomas Steinwall, Samhällsbyggnadsenh. (mät.ing, biolog)
- Enhetschef Nina Loberg, Samhällsbyggnadsenheten, (civ ing väg o vatten)
- Bitr. enhetschef Stina Pettersson, Samhällsbyggnadsenheten (kulturgeograf)
- Beredskapsdirektör Håkan Söderholm, förvaltningsenh. (ekonom, brandmäst.)

De två sakkunniga för kulturmiljövården, antikvarie John Molin och antikvarie Mikael Thörne vid Samhällsbyggnadsenheten, avgav avvikande mening. De sakkunniga hävdade att påtaglig skada uppstår på riksintresset.

Förutom de två sakkunniga, John Molin och Mikael Thörne, har ingen av ovan uppräknade personer, som deltog i beslutet sådan antikvarisk och/eller miljöjuridisk utbildning som bör krävas för att bedöma om påtaglig skada uppstår på riksintresset.

CV för berörda personer har inhämtats från länsstyrelsen och överlämnas härmed till MÖD. Mats Entalls CV finns ej hos länsstyrelsen. Enligt uppgifter från linkedin har Mats Entall gymnasielärarutbildning från Göteborgs universitet i kemi och biologi. Han jobbar numera på specialpedagogiska skolmyndigheten, Härnösand.

Antikvarie och arkeolog Peter Persson, vittnade vid Mark- och miljödomstolens möte 2017-11-23

Antikvarie och arkeolog Peter Persson

Härnösands kommun har i en inläga till MÖD, daterad 2018-09-28, antytt att antikvarie och arkeolog Peter Persson, inte skulle vara kvalificerad att uttala sig om vilken skada detaljplanen för hotell på Kanaludden medför.

CV för Peter Persson överlämnas härmed till MÖD.

Av CV:et framgår med all önskvärd tydlighet att Peter Persson är väl kvalificerad att bedöma vilken påverkan aktuell detaljplan får på riksintresset.

Kommunen påstår även att Peter Persson inte är inläst på ärendet utan att vittnesutsagan är att betrakta som andrahandsuppgifter. Av vittnesförhört framgår att Peter Persson är fullt insatt i detaljplaneförslaget.

Av vittnesförhört framgår även att alla antikvarier på länsstyrelsen har gjort samma bedömning alltifrån första planutkastet 2009; att hotell på Kanaludden medför för stor skada och bör inte tillåtas.